

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Ошторма-Юмья авыл жирлегә башкарма комитеты

КАРАР

2020 елның 7 августы

№ 16

Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен раслау турында

Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын гамәлгә ашыру максатларында, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга таянып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2-1 статьясындагы 5 пункты нигезендә, Кукмара муниципаль районы Ошторма-Юмья авыл жирлегә башкарма комитеты карар бирә:

1. Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын гамәлгә ашыру Тәртибен әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында һәм Кукмара муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Ошторма-Юмья авыл жирлегә башкарма
комитеты житәкчесе вазыйфаларын башкаручы

С.Г. Антонов

Кукмара муниципаль районы Ошторма-Юмья авыл жирлегә башкарма комитетының 2020 елның 07 августындагы 19 номерлы карарына кушымта

Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын гамәлгә ашыру Тәртібе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Тәртип Кукмара муниципаль районы Ошторма-Юмья авыл жирлегә башкарма комитетында (алга таба – авыл жирлегә) эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын оештыру һәм үткәргүгә карата таләпләрне билгели:

1.2. Әлеге Тәртипнең максаты:

- Жирлек бюджеты акчаларын максатчан һәм нәтижәле файдалануны бәяләү;
- бухгалтерлык хисабы һәм хисапчылыкның дөрөсләгән раслау, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыру турында;
- бюджет законнарын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы башка норматив актларны үтәүне бәяләү.

1.3. Эчке финансе контроле һәм эчке финансе аудиты жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан, бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә (алучыларга) һәм аларга караган жирлек бюджеты акчаларын алучыларга карата, жирлек бюджеты керемнәре администраторларына, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторларына карата башкарыла.

2. Эчке муниципаль финансе аудиты объектлары

2.1. Эчке финансе аудитының предмети булып жирлек башкарма комитеты тарафыннан бюджет акчаларын баш бүлүче (алучы), бюджет керемнәренен баш администраторы, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы (алга таба – аудит объектлары) буларак башкарылган финансе һәм хужалык операцияләре жыелмасы, шулай ук эчке финансе контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тора.

3. Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын оештыру

3.1. Эчке финансе контролен һәм эчке финансе аудитын тормышка ашырганда тикшерүләр, ревизияләр, обседованиелар (алга таба – контроль чаралар) үткәрелә:

- аерым финансе һәм хужалык операцияләренен законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү буенча, бюджет (бухгалтерлык) исәбен алу һәм бюджет (бухгалтерия) хисапчылыгының дөрөсләгән буенча, контроль объектының билгеле бер чордагы эшчәнлегенә карата бухгалтерлык (финансе) хисабына контроль гамәлләр башкару аңланьыла торган тикшерү;

- контроль объекты эшчәнлеген кылынган финансе һәм хужалык операцияләренен барлык жыелмасының законлылыгын документаль һәм фактта өйрәнү, бюджет хисапчылыгында, бухгалтер (финансе) хисапчылыгында аларны чагылдыруның чынлыгы һәм дөрөсләгән буенча контроль гамәлләр үткәргүдә чагыла торган комплексы тикшерүне аңлата торган ревизия;

- контроль объектының билгеле бер эшчәнлек өлкәсе торышына анализ һәм бәя биру күздә тотыла торган обседование.

Тикшерү, ревизия нәтижәләре акт белән рәсмиләштерелә, ә обседование нәтижәләре бәяләмә белән рәсмиләштерелә.

3.2. Эчке муниципаль финансе контролен (аудитын) гамәлгә ашыру буенча контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

3.3. Эчке муниципаль финанс тикшерүүсү (аудит) чараларын пландаштыруу үчтөрүк үткөрөлгөн тикшерүүлөр нәтижелерин исәпкә алып, беренчел документларны, бухгалтерлык исәбе регистрларын, норматив документларны, планы, хисап мәгълүматларын, бюджет акчаларын максатсыз һәм (яки) нәтижәсиз куллануны, бухгалтерлык (бюджет) исәбенен һәм хисапчылыкның дәрәс булмасы турында фаразларга мөмкинлек бирә торган бүтән төр мәгълүматларны өйрәнү юлы белән, шулай ук, елына бер тапкырдан да ким булмаган вакыт эчендә контрольлекне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3.4. Кирәк булганда, планнан тыш контроль чаралар үткөрелергә мөмкин.

3.5. Еллык тикшерү планы Жирлек башлыгы тарафыннан раслана.

3.6. Планнан тыш тикшерүүлөр Жирлек башлыгы йөкләмәсә буюнча үткөрелә.

3.7. Планлы һәм планнан тыш тикшерүүлөр жирлек башлыгы чыгарган күрсәтмә нигезендә үткөрелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә: контроль объектынның исеме, тикшерелә торган чор, тикшерү темасы һәм нигезе, эш төркеме составы һәм тикшерү чарасын үткөрү вакытлары.

3.8. Контроль чарасын үткөрү турында контроль объектына язмача хәбәрнамә белән хәбәр ителә.

3.9. Планнан тыш тикшерү чаралары контроль объектына язмача хәбәрнамә ителмичә үткөрелә.

3.10. Эчке финанс контролен оештыруны жайга сала торган нормалар эчке финанс аудитын оештыруга да кагыла.

4. Эчке финанс контролен үткөрү

4.1. Жирлек башкарма комитеты:

а) Жирлек бюджетты акчаларын баш бүлүче буларак, түбәндәгеләр буюнча эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

- чыгымнар буюнча жирлек бюджетны төзү һәм үтәү, баш идарәче һәм аңа ведомство буйсынуындагы жирлек бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буюнча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәү;

- бюджет акчаларын куллануның экономияделеген һәм нәтижәделеген арттыру чараларын әзерләү һәм оештыру;

б) жирлек бюджетты керемнәренен баш администраторы буларак, чыгымнар буюнча бюджетны төзү һәм үтәү, баш идарәче тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буюнча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:

в) жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы буларак, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буюнча бюджетны төзү һәм үтәү, әлегә жирлек бюджетты кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторы тарафыннан бюджет хисапчылыгын төзү һәм бюджет исәбен алып бару буюнча эчке стандартларны һәм процедураларны үтәүгә юнәлдерелгән эчке финанс контролен гамәлгә ашыра.

4.2. Тикшерү чарасын үткөрүгә керешеп, тикшерү объектына тикшерү чарасын үткөрү турында күрсәтмә күчәрмәсә тапшырыла.

4.3. Эшче төркем жетәкчесе һәм әгъзалары хокукты:

- контроль объектынның территориясендә, административ биналарында һәм хезмәт биналарында булуырга;

- үзенен оештыру техника чараларын, шул исәптән компьютерлар, ноутбуклар, калькуляторлар, телефоннар кертергә, чыгарырга һәм алардан файдаланырга;

- контроль чаралар максатларына ирешү өчен, барлык кирәкле документларны алырга (белешмәләр, язма аңлатмалар һәм башка документлар);

- документларның күчermәләрен кагазьдә дә, электрон рәвештә дә алырга һәм контроль чара материалларына жәлеп итәргә;

- автоматлаштырылган системаларның маълүмати ресурсларынан файдалану мөмкинлеген алырга;

- тикшерелүче мәсьәләләрнен асылы буенча телдән аңлатмалар алырга.

4.4. Контроль чара барышында түбәндәгеләр буенча контроль гамәлләр үткәрелә:

- исәп регистрларындагы язмаларны беренчел исәп документлары белән чагыштыру юлы белән бюджет (бухгалтер) исәбәндә һәм бюджет (бухгалтер) хисабында кылынган финанс һәм хужалык операцияләренен тулы, үз вакытында һәм дөрөс чагылдырылуы;

- жирлекнең муниципаль милкендәге товар-матди кыйммәтләрнен, акчалата чараларның һәм кыйммәтле кагазьләренен фактта булуы, сакланышы һәм дөрөслеге, исәп-хисапларның, куелган товарлар күләменен, башкарылган эшләрнен һәм күрсәтелгән хезмәтләрнен, чыгымнарны һәм финанс нәтижәләрен формалаштыру буенча операцияләренен һәм финанс нәтижәләренен дөрөслеге;

- контроль объектының бюджет (бухгалтер) исәбен һәм бюджет (бухгалтер) хисаплылыгын куюы һәм торышы;

- матди кыйммәтләр һәм акчалар хәрәкәтенә карата, чыгымнарны формалаштыруның дөрөслегенә, керемнен тулылыгына, акчаның һәм матди кыйммәтләрнен сакланышына һәм факттагы булуына, башкарылган эшләрнен һәм күрсәтелгән хезмәтләрнен дөрөслегенә карата агымдагы контрольнен булуы һәм торышы;

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йокләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләгә, адреслылыгы һәм максатчан характеры;

- максатчан билгеләнеше бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларын, максатларын һәм тәртибен үтәве;

- бюджет кыглыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрен планлаштыру (прогноздау);

- тикшерү объекты карамагына бүлен бирелгән бюджет кыглыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне куллануның адреслы һәм максатчан характеры;

- бюджет сметаларының үтәлене, агымдагы эшчәнлек, бюджет хисаплылыгы белән бәйлә чыгымнарның нигезле булуы;

- хокук бозуларның бестерү, матди зыяны каңлау, алдагы тикшерү чаралары нәтижәләре буенча гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча контроль (аудит) объекты тарафыннан чаралар күрү.

Контроль чаралар барышында шулай ук персоналның эш вакытында эш урыннарында булуын һәм уку планының дәресләрен үткәрү графигы белән тәңгәл килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

4.5. Контроль чаралар расланган план нигезендә үткәрелә.

4.6. Тикшерү һәм ревизия нәтижәләре акт белән, обследованиенекә — баяләмә белән расмиләштерелә.

4.7. Акт кереш, тасвирлау һәм йомгаклау өлешләреннән тора.

4.8. Тикшерү яки ревизия акты ике нөسخәдә төзелә һәм тикшерү чарасын гамәлгә ашыручы вазыйфал затлар тарафыннан имзалана.

4.9. Тикшерү яки ревизия актының бер нөسخәсе контроль оешмасы житәкчесенен танышу турындагы билгесе белән комиссия рәисендә саклана, икенчесе, законнар нигезендә карарлар кабул итү һәм карау өчен, администрация башлыгына жиберелә.

4.10. Контроль объекты (аларның вазыйфал затлары) хокуклы:

а) күчмә тикшерүләр (ревизияләр, обследованиеләр) кысаларында үткәрелә торган контроль объекты эшчәнлеген фактта ойрәнү (тикшерү, инвентаризацияләү, күзәтү, яңадан исәпләү, экспертиза, исследование, контроль үлчәү (үлчәү) буенча контроль

гамәлләр үткәргәндә катнашырга, темага кагылышы һәм контроль чара уздыру барышында ойрәнеләргә тиешле төп мәсьәләләр буенча аңлатмалар бирергә:

б) Россия Федерациясе законнарында һәм башка норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә контроль органы һәм аның вазыйфай затларының карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмауларына) ыңкаягы бирергә:

в) тикшерү, ревизия (тикшерү) нәтижеләре буенча рәсмиләштерелгән акт (бәяләмә) буенча каршылыкны тикшерү органына язма рәвештә тапшырырга.

4.11. Контроль объектлары (аларның вазыйфай затлары) бурычлы:

а) контроль органы вазыйфай затларының законлы таләпләрен үтәргә:

б) контрольлек итү органының вазыйфай затларына контроль чаралар үткәрү өчен кирәкле язма яки телдән аңлатмалар бирергә:

в) контроль чаралар үткәрү өчен кирәкле мәгълүматны, документларны һәм материалларны үз вакытында һәм тулы күләмдә соратулары буенча контроль органының вазыйфай затларына тапшырырга:

г) күчмә тикшерү (ревизия, обследование) үткәрдә катнашучы вазыйфай затларга контроль объектлары биләгән биналарга һәм территорияләргә, шулай ук экспертиза һәм тикшеренүләр объектларына керергә рохсәт күрсәтергә:

д) контроль чаралар үткәрдә катнашучы вазыйфай затларны, контроль чаралар үткәрү өчен кирәкле бәяләмәләр һәм бәяләү техникасы белән тәмин итәргә:

е) контроль чаралар үткәрдә катнашучы вазыйфай затларга фото-һәм видеога төшерү, әлеге вазыйфай затларның гамәлләренен тавыш – һәм видеоязмалар алын барылуы турында хәбәр итәргә:

ж) булган контроль объекты хужасы яки операторы булган контроль чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле, хужасы яки операторы контроль объекты булган мәгълүмат системаларыннан файдалану мөмкинлеген тәмин итәргә:

з) тикшерү чарасын үткәргә комачаулауга юнәлдерелгән гамәлләр (гамәл кылмау) башкармаска

4.12. Ачыкланган житенсезлекләргә бетерү буенча чараларның барышын Авыл жирлегә башлыгы контрольдә тотат.

5. Эчке финанс аудитын үткәрү

1. Эчке финанс аудиты түбәндәгеләргә формалаштыру һәм бюджет акчаларының баш администраторы житәкчәсенә, бюджет акчаларын бүлүченә житәкчәсенә, бюджет акчаларын алучының житәкчәсенә, бюджет керемнәре администраторы житәкчәсенә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы житәкчәсенә бирү буенча эшчәнлек булып тора:

1) бюджет акчаларын бүлүченә, бюджет акчаларын алучының, бюджет керемнәре администраторының, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторының (алга таба – бюджет акчалары администраторы), бюджет акчаларының баш администраторының бюджет вәкаләтләрен үтәвен бәяләү нәтижеләре турында мәгълүмат, шул исәптән бюджет хисапчылыгының дәрәҗәсе турында бәяләмә:

2) финанс менеджментының сыйфатын күтәрү, шул исәптән бюджет акчаларын куллануның нәтижеләлеген һәм экономиячелеген арттыру турында тәкъдимнәр:

3) финанс менеджментының сыйфатын күтәргә юнәлдерелгән карарларны үтәү нәтижеләре турында бәяләмә.

2. Эчке финанс аудиты түбәндәге максатларда гамәлгә ашырыла:

1) бюджет акчалары баш администраторының, бюджет акчалары администраторының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган хокукый актларда билгеләнгән үз бюджет вәкаләтләрен үтәүгә карата таләпләргә үтәү максатларында гамәлгә ашырыла торган эчке процессының ышанычлылыгын бәяләү (алга таба – эчке финанс контроле) һәм эчке финанс контролен бәяләү турында тәкъдимнәр әзерләү:

2) бюджет хисапчылыгының дореслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенен бюджет исәбенен бердәм методологиясенә, Россия Федерациясә Финане министрлыгы тарафыннан билгеләнгән бюджет хисапчылыгын тозу, ташшыру һәм раслау тәртибенә, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексының 264.1 статьясындагы 5 пункты нигезендә кабул ителгән ведомство (эчке) актларына туры килүен раслау;

3) финане менеджментының сыйфатын күтәрү.

3. Эчке финане аудиты структур бүлекчәләр тарафыннан функциональ бәйсезлек принцибы нигезендә яки эчке финане аудитының федераль стандартларында каралган очракларда, бюджет акчаларының баш администраторы, бюджет акчалары администраторының эчке финане аудитын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән вәкаләтле вазыйфалы затлары (хезмәткәрләре) тарафыннан, ә әлегә статьяда каралган вәкаләтләрне ташшыру очракларында структур бүлекчәләр яисә күрсәтелгән вәкаләтләр ташшырыла торган бюджет акчаларының баш администраторының (бюджет акчаларының администраторы) вәкаләтле вазыйфалы затлары (хезмәткәрләр) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Бюджет акчалары администраторы үзе аның карамагында булган бюджет акчаларының баш администраторына яисә бюджет акчаларының әлегә баш администраторы карамагында булган башка администраторга эчке финане аудитын гамәлгә ашыру вәкаләтләрән эчке финане аудитының федераль стандартлары нигезендә ташшырырга хокукты.

Бюджет вәкаләтләрән үтәү сыйфатын, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфатын, дәүләт (муниципаль) ихтияжларын тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрен сатып алу сыйфатын мониторинглауны үз эченә алган финане менеджменты сыйфаты мониторингы үткәрелә:

1) тиешле бюджет акчаларының баш администраторларына карата билгеләнгән тәртинтә финане органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) тарафыннан;

2) бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата үзе тарафыннан билгеләнгән тәртинтә.

6. Финане менеджменты сыйфаты мониторингын үткәрү тәртибе шул исәптән түбәндәгеләрне билгели:

1) финане менеджменты сыйфаты күрсәткечләрен исәпләү һәм анализлау, күрсәтелгән мониторингны уздыру өчен кирәкле мәгълүматны формалаштыру һәм ташшыру кагыйдәләре;

2) финане менеджменты сыйфаты мониторингы нәтижәләре турында хисап формалаштыру һәм ташшыру кагыйдәләре.

7. Тиешле бюджет акчаларының баш администраторы финане органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) каравына үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финане менеджменты сыйфаты мониторингын үткәрү вәкаләтләрән ташшыру турында тәкъдим кертергә һәм финане органы (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы) белән килешенеп, әлегә финане органына (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органына) күрсәтелгән вәкаләтләрне ташшырырга хокукты.